

Akwụkwọ Joel na Chọchị Seventh-day Adventist nke Laodicea - Nọmba Iri na Isii

Jeff Pippenger

2025-12-22

Nọmba Iri na Isii

Ana m ariọ mgbaghara m n'ihu maka otutu okwu ndi a tupu m ewere isiokwu bu isi. Achoro m idobe ufodu ahiri amuma n'onodu ha, ndi bu akuku di mkpa nke ezi uche m bu n'obi iji ruo oru mgbe anyi ga-atule akwukwo Joel ozugbo. Ekwuola m na mbu na okwu Hibru a sughariri dika "ebipu" n'akwukwo Joel, nwere mgborogwu ya n'usoro ichu aja e si eme ka ogbugba ndu guzosie ike n'ubochi Abraham.

Tetanu, unu ndi anuruma, kwaanu akwa; tierenu mkpu, unu niile ndi na-anu mmanya, n'ihimmanya oheru ahụ; n'ihina e wepuru ya n'onu unu. Joel 1:5.

Okwu Hibru a sughariri "ebipu" bu H3772, o bukwu mgborogwu mbu nke putara 'ikpu (apu, ala, ma o bu kewaa uzọ abuo); site n'ihe o putara n'ime ya, ibibi ma o bu ikpochapu; kpomkwem, igba ndu (ya bu, ime nkwekorita ma o bu azumahia onu, nke mbu site n'ikpu anu ma gafee n'etiti iberibe ya).'

Aghotara m na nkowa Strong banyere "ibipu," na-akpo ya "mgborogwu mbu," n'echiche utosasusu. N'ihina nke a, mbipu ahụ e jikotara ya na ogbugba ndu na Abraham, na-egosi na ihè nke ogbugba ndu ahụ ejikotara na okwu ahụ, nakwa na a na-egosiputa ihè ahụ n'akuko ihe mere eme mbu nke mgborogwu ya. "Ibi" n'ihe gbasara akuko ihe mere eme nke ogbugba ndu; bu akara amuma nke dabeere n'elu mgborogwu mbu ya, a na-akowakwa ya n'utosasusu dika mgborogwu mbu.

Nkwuputa ahụ di n'amaokwu nke ise, abughi naani ikowa na ha enweghi ozi nke mmiri ikpeazu, dika e sere ya onyinyo site na "mmanya oheru," kamakwa na a juru ha 'n'oge ahụ na n'ebe ahụ' dika ndi ogbugba ndu Chineke, bu ndi ogbugba ndu na-achoputa "mkporogwu mbu" ha ruo n'aka Abraham.

Ogbo nke nwuru n'ozara n'ime afọ iri anọ, sitere n'akuku mgborogwu mbu ha laghachi n'ebe Abraham nọ, nke putara nna nke otutu mba. Ogbo nke soro Joshua banye n'Ala Nkwa, sitere n'akuku mgborogwu mbu ha laghachi n'ebe Abraham nọ. Ndi Juu ndi kporidere Kraist n'obe sitere n'akuku mgborogwu mbu ha laghachi n'ebe Abraham nọ. Ndi Protestant ndi si n'Ogbo Ochichiri puta, ndi a nwara ma gafee ha di ka ndi ogbugba ndu Chineke hoputara n'afọ 1844, sitere n'akuku mgborogwu mbu ha laghachi n'ebe Abraham nọ. Mmeghari Millerite Philadelphian nke banyere n'Ebe Kachasi Nso n'ubochi Oktoba 22, 1844 sitere n'akuku mgborogwu mbu ha laghachi n'ebe Abraham nọ. Mmeghari Millerite Laodicean nke wughachiri Jeriko n'afọ 1863, sitere n'akuku mgborogwu mbu ha laghachi n'ebe Abraham nọ. Uka Seventh-day Adventist nke Laodicea, nke a na-agbupu n'onu Onyenwe anyi n'oge iwu Sode nke na-abia ngwa ngwa, sitere n'akuku mgborogwu mbu ha laghachi n'ebe Abraham nọ. Ogbo ndi ahụ niile emezuwo, ma o bu ga-emezu ilu ahụ banyere ubi-vain.

Ndị mmanya na-aba n'akwukwọ Joel na-eteta hụ na a jūwo ha dika ndi nke Chineke, nakwa na ha enweghi ozi nke mmiri ikpeazu. Mgbe ahụ, ihe megidere ya aghokwa eziokwu. Ndị ahụ Joel kpọrọ ndi yi "okpueze nke ebube," mgbe ahụ, na-abanye n'ogbugba ndu, a na-akara ha akara ma bulie ha elu dika aja. Ogbugba ndu mbu e kwadoro n'etiti Chineke na ndi a hoooro bidoro site n'otu "ikpuchapu" ahụ ahụ a na-anochi anya ya n'aja ikpeazu nke ndi nke Chineke, nke na-amalite n'iwu ubochi Uka. Ikpuchapu ahụ bu nkewa nke oka wit na ahijia ojoo. A na-aju ahijia ojoo ahụ ma tuba ya n'ime oku, a na-akpakotakwa oka wit ahụ onu dika onyinye oka wit mkpuru mbu nke Pentikost, nke a na-ebulikwa elu, "dika n'afọ ndi mbu."

E nwere ebe anọ a na-akokari na ha na-anochi anya ogbugba-ndu Abraham. N'ime Jenesis iri na abuo, a "kporo" Abraham ma nye ya nkwa ime ya nnukwu mba. Nke a abughi akuku nke ogbugba-ndu ahụ, kama o bu okpukpo nke nkwa. N'oge ahụ aha ya bu Abram, n'ihu na otu n'ime ihe nnochianya nke mmekorita ogbugba-ndu bu mgbanwe aha. A gbanwere aha Abram n'ime nzokwu nke ato n'ime nzokwu anọ nke ogbugba-ndu ahụ.

N'ihu na mgbe Chineke kwere Ebreham nkwa, ebe o na-enweghi onye ka ukwu o ga-eji nuo iyi site n'aha ya, o ji onwe ya nuo iyi, na-asi, N'eziokwu, ngozi ka M ga-agozi gi, ime ka i baa uba ka M ga-emekwa ka i baa uba. Ya mere, mgbe o tachara obi ogologo oge n'ntachi obi, o nwetara nkwa ahụ. N'ihu na n'eziokwu, mmadu na-eji onye ka ukwu nuo iyi: iyi a na-anu iji gosi ihe ike bu njedebe nke esemokwu ha nile. N'ime nke a, Chineke, ebe o choro igosi ndi nketa nke nkwa ahụ obuna karja ubara ahụ nke na-adighi agbanwe agbanwe nke ndumodu ya, jiri iyi kwadoo ya: Ka site n'ihe abuo ahụ na-adighi agbanwe agbanwe, ndi o gaghị ekwe omume ka Chineke gha ugha n'ime ha, anyi wee nweta nkasi obi siri ike, anyi ndi gbapuru oso icho ebe mgbaba iji jidesie olileanya ahụ e debere n'ihu anyi ike: Nke bu olileanya anyi nwere di ka arilika nke mkpuru obi, nke diriri na ntukwasị obi ma sie ike, nke na-abanyekwa n'ime ihe di n'azu akwa mkpuchi ahụ; ebe Onye na-ebute uzọ batara n'ihu anyi, ya bu, Jisos, onye e mere Onye-nchu-aja Ukwu ruo mgbe ebighi ebi dika usoro Melkizedek si di. Ndị Hibru 6:13–20.

Okpukpo ahụ bu nkwa Chineke kwere Abram, O we nyekwa ya ama nke abuo site n'"iyi" ahụ sochiri ya. "Iyi" ahụ sochiri ya di n'akuku ato. Mgbe okpukpo nke nkwa gasiri, nke bu nzokwu mbu, nke abuo, nke ato na nke anọ bu n'ezie ogbugba-ndu ahụ nke akuku ato, nke Chineke na ndi a hoputara. N'ime Jenesis iri na ise Chineke n'uzo iwu kwadoro "na-egbutu" (na-eguzobe) ogbugba-ndu ahụ site n'emume di egwu ebe naani Chineke gafere n'etiti anumanu ndi e kewara ekwa, na-ekwe nkwa n'enweghi onodu ala ahụ nye umu nke Abraham. E gosiputara Ala Nkwa ahụ dika ala di n'etiti osimiri abuo; osimiri Ijipt na osimiri Yufretis. Nzokwu mbu nke ogbugba-ndu ahụ nke akuku ato gunyere ntuka kpomkwem banyere ihe nnochianya amuma nke osimiri abuo, na ihe niile jikotara na akara ahụ. Mgbe mkpughe sitere n'ike mmuo nsọ na-atu aka n'osimiri Ulai na Hidekel dika ihe omume ndi no ugbu a n'usoro mmezu, e sere onyinyo nke osimiri abuo ahụ n'amuma Abram. Ndabere ya di n'etiti osimiri abuo Abram, nke, mgbe e jikotara ha na osimiri abuo Daniel, na-eme ka ha buru osimiri anọ, n'ihu na olu Kraist bu olu nke otutu mmiri.

N'ụbọchị ahụ ka Onyenwe anyị na Ebram gbara ndụ, si, Nye mkpuru gi ka m nyeworo ala a, site n'osimiri Ijpt ruo n'osimiri ukwu ahụ, bu osimiri Yufretis: ndi Keni, na ndi Keniz, na ndi Kadmon, Na ndi Het, na ndi Periz, na ndi Refaim, Na ndi Amori, na ndi Kenean, na ndi Gigash, na ndi Jebus. Jenesis 15:18–21.

Ala e kwere Abrám nkwa bu uwa dum nke e ji ndi eze iri nochite anya ya n'ubochi ikpeazu; ebe n'ubochi mbu nke ogbugba ndu ahụ, e deputara ya dika agburu iri, o bughị ndi eze. Ndi nari puku otu na iri anọ na anọ ga-anọ n'ogu megide uwa dum. Uwa ahụ ga-abuzi nke a na-etinye n'usoro ule nke mmanye ofufe Sonda site n'aka ochichi otu uwa n'okpuru nduzi nke akwuna na-acha uhie uhie nke Mkpughe iri na asaa, onye na-achị ndi eze iri nke uwa. N'ihe gbasara Abrám, a na-anochite ihe oyiyi nke anu ohia ahụ, bu akara nke uka na ochichi, site n'osimiri Ijpt, ihe nochianya nke nka ochichi, na osimiri Babilon, ihe nochianya nke nka uka.

Mgbe ihe ndi a gasiri, okwu nke Onyenwe anyi biakwutere Abram n'ohu, si,

Atula egwu, Abram: Abu m ota gi, na ugwo oru gi nke di ukwu nke ukwu.

Ebram wee si, Onyenwe anyi Chineke, ginị ka I ga-enye m, ebe m na-aga n'enweghi nwa, onye nlekota ulo m bukwa Elieza nke Damaskos? Ebram wee si, Lee, I nyeghi m mkpuru: ma, lee, onye a muru n'ulo m ga-abu onye nketa m. Ma, lee, okwu nke Onyenwe anyi biakwutere ya, si,

Onye a agaghi abu onye nketa gi; kama onye ga-esi n'ime afọ gi puta, o bu ya ga-abu onye nketa gi. O wee kpoputa ya n'ezị, si, Lezie anya ugbu a n'eluigwe, guo kpakpando ndi ahụ, ma o buru na i nwere ike igu ha onu: o wee si ya, Otú a ka mkpuru gi ga-adi.

O kwere n'Onyenwe anyi; O gukwara ya ya n'ih i ezi omume. O wee si ya,

Abu m Onyenweanyi nke si n'Oo nke ndi Kaldia kpoputa gi, inye gi ala a ka i keta ya.

O wee si, Onye-nwe anyi Chineke, ginị ka m ga-esi mara na m ga-eketa ya? O wee si ya,

Were m ehi nwanyi di afọ atọ, na ewu nwanyi di afọ atọ, na ebule di afọ atọ, na nduru, na nwa nduru.

O wee kporo ihe ndi a niile, kewaa ha n'etiti, dobeekwa akuku nke o buka ka o di n'ihu ibe ya: ma nunu ndi ahụ o kewaghi. Ma mgbe ufe ndi ahụ dara n'elu ozu ndi ahụ, Ebram chupuru ha. Ma mgbe anyanwu na-ada, nnukwu ura miri emi dakwasiri Ebram; ma, lee, egwu nke nnukwu ochichiri dakwasiri ya. O wee si Ebram,

Mara n'ezie na mkpuru gi ga-abu obia n'ala nke na-abughi nke ha, ha ga-ejere ndi ahụ ozi; ndi ahụ ga-emegbukwa ha afọ nari anọ; Ma kwa mba ahụ, nke ha ga-ejere ozi, ka M ga-ekpe ikpe: ma emesja ha ga-aputa na nnukwu akụ.

I ga-alakwuru nna gi ha n'udo; a ga-eli gi n'ezi agadi.

Ma n'ogbo nke anọ ha ga-aloghachi ebe a ozo: n'ih i na ajo omume nke ndi-Amoraiti akabeghi oke.

O rue, na, mgbe anyanwụ dara, ọchịchiri wee di, lee, e nwere ite-ọkụ na-ese anwụrụ, na oriona na-enwu ọkụ nke gafere n'etiti iberibe ndi ahụ. Jenesis 15:1-17.

Onye ahụ nke ga-edu Mozis na umu Izrel di ka ogidi ọkụ n'abalị na igwe ojii n'ehihie gafere n'etiti mpempe ndi ahụ e "gburu" dika ọkụ-ekwú na-ese anwụrụ na oriona na-enwu enwu.

Onyenwe anyi jeghariri n'ihu ha n'ehihie n'ogidi igwe ojii, idu ha n'uzo; ma n'abalị n'ogidi ọkụ, inye ha ihè; ka ha nwee ike iga n'ehihie na n'abalị: O wezughi ogidi igwe ojii ahụ n'ehihie, maobu ogidi ọkụ ahụ n'abalị, n'ihu ndi mmadu. Opuwu 13:21, 22.

Oku oriona na ite-igwe na-esi anwuru gosiputara n'udi ihe tupu oge ya ogidi igwe-oji ma o bu oku, ma na-anochitekwa anya akuku amuma nke nzokwu mbu n'ime nzokwu ato ndi metutara Chineke ime ka ogbugba ndu ya na Abram guzosie ike. Isiakwukwo ahụ na-amalite n'okwu ndi a, "Atula egwu," n'ihu na ozi nke mmuo ozi mbu bu, tuo Chineke egwu, ma ndi, di ka Abram, na-atu Chineke egwu, agaghi adi mkpa itu Chineke egwu. E nwere udi egwu abuo, n'ihu na e nwere udi mmadu abuo.

N'iga n'ihu n'akuku amaokwu ogbugba-ndu ahụ, Ebram kwere Chineke, e wee guo ya nye ya dika ezi omume. Ndi mmuo ozi ato ahụ na-adako n'oru nke Mmuo Nso dika Jon siri kowaa ya, onye na-akuzi na Mmuo Nso na-eme ka mmadu mata ihe ato: mmehie, ezi omume, na ikpe. Agwa ndi ahụ kwekoru na ndi mmuo ozi ato ahụ; ya mere, mgbe e gosiputara itu egwu Chineke n'akuku amaokwu ogbugba-ndu ahụ, a na-akowaputa nzokwu nke abuo, ya bu ezi omume, ka e wee sochie ya na nkwaputa nke ikpe, nke bu oru nke ato nke Mmuo Nso, na ozi nke mmuo ozi nke ato. Nzokwu mbu nke ogbugba-ndu ahụ bu onyinyo nke ozi mmuo ozi mbu, nke na-abukari mgbe niile fractal nke ozi ato ahụ niile. Nzokwu ato nke usoro ogbugba-ndu ahụ na-anochi anya ndi mmuo ozi ato nke Mkpughe iri na ano.

Mgbe a guru Abram dika onye ezi omume, nke na-akara mmuo ozi nke abuo, o kwadebere aja, n'ihu na a na-akwadebe aja ahụ kpomkwem tupu nzokwu nke ato nke ikpe. Aja ahụ na-anochi anya aja nke ndi Livai nke Malakai isi nke ato nke a na-ebuli elu dika okoloto. Dika oge ato nke afu iri ano n'ime ndu Mosis na-anochi anya ozi ndi mmuo ozi ato, afu iri ano mbu nke Mosis nwere nzokwu ato niile nke ozi ndi mmuo ozi ato.

Ebe akaebe-amalite n'ebe a na-agba ama Moses bu n'aka ndi muru ya na-atu egwu Chineke, (nzokwu mbu), nke a na-esochi site n'ule a na-ahu anya. Nzokwu nke abuo gunyere ule a na-ahu anya, dika o mere na Daniel isi nke mbu, mgbe Daniel buru uzo tuo egwu Chineke ma ju iri nri Babilon, e wee nwalee ya dabere n'otu ahụ ya si puta ihè. Mgbe ahụ, nye Daniel, e nwere ule nke ato afu ato ka e mesiri site n'aka eze Nebukadneza, ihe nnochianya nke eze ugwu na iwu Ubochi Izu Ike, nke bu ozi mmuo ozi nke ato.

Ndi nne na nna Mosis turu egwu Chineke, tinyekwa ya n'ime ugbo n'elu mmiri, a duzikwaara ada Fero ihu onodu ahụ, mgbe ahụ o wee kpee ikpe n'aka nke izoputa nwata ahụ. Mbido ndu Mosis bu ihe atu nke ogbugba ndu Chineke gbara mmadu, emesia kwa, site n'aka Mosis, Chineke mekwara ogbugba ndu na mba a hoputara, nke e si n'etiti mmadu hoputa. Ogbugba ndu Noa na mmadu nochiri anya igwe ukwu ahụ, ogbugba ndu Mosis na ndi a hoputara bukwa nari puku na iri ano na

anọ ahụ. Àjà ahụ Ebreham ga-achụ iji kwado ọgbugba ndụ ahụ bu akara nke ọgbugba ndụ Noa, dika Mosis kwa mere, onye mezuru amuma Ebreham otutu narị afọ ka e mesiri.

Àjà ahụ a chuputara mejuputara anumanu ise di iche iche: otu nne-ehi di afọ atọ, otu nne ewu di afọ atọ, otu ebule di afọ atọ, otu nduru na otu nwa kpalakwukwu. A hapuru nnunu ndi ahụ ka ha diri dum, ma e “biputara” nne-ehi ahụ, ebule ahụ, na nne ewu ahụ uzọ abụọ. Àjà ahụ na-anochi anya iweli okolo elu n’ubochi ikpeazu dika ule a na-ahụ anya nye mmadu. Ihe iriba ama a na-ahụ anya maka ada Fero bu nwa oheru ahụ, Mosis, n’ime igbe ahụ. Igbe ahụ ka e ji mkpuruobi asato ndi no n’elu ugbo ahụ nochianya. A na-eguzobe onu ogugu “asato” dika otu n’ime njirimara amuma nke okolo nke puku mmadu narị otu na iri anọ na anọ ahụ. Mgbe i tulere aja anumanu ise ahụ ma kee atọ n’okara, mgbe ahụ aja gi na-emebiga akuku asato, dika e si nochianya ya n’aka Noa, ma mesia kwado ya n’aja Ebram.

Anumanu ise ahụ, mgbe e kewasiri ha dika Chineke nyere iwu, na-anochi anya onuogu “asato,” ma n’ime ime nke a, ha na-anochi anya mkpuru obi ndi ahụ n’ogwugwu uwa nke e gosiputara n’udi ha site na mkpuru obi “asato” ndi no n’elu ugbo ahụ. Akara nke ibi ugwu, nke bu nzokwu nke abuo n’ime ọgbugba ndu Abram nke akuku atọ, ka a ga-eme n’ubochi nke “asato” mgbe a musiri nwa, ma e jiri baptizim dochie emume ahụ, nke na-anochi anya mbilite n’onu Kraist nke mere n’ubochi nke “asato.” Onuogu “asato” bu njirimara e guzobere nke ọgbugba ndu nke Noa na nke Mosis abuo ahụ, ma ha na-anochi anya otu narị na puku iri anọ na anọ ahụ ndi a ga-ebuli elu di ka onyinye okolo, ndikwa bu “onye nke asato” nke sitere n’ime asaa ahụ.

Anumanu ise ndi ahụ na-anochi anya ndi amaghi ama ise ahụ nwere amamihe, ndi “asato” ahụ no n’ugbo ahụ na-anochite anya ha; ha ga-esi n’uwa ochie gafee banye n’uwa oheru—na-ahughi onu.

Àjà Abrám bu aja di ocha, n’ihi na anumanu niile di n’aja ahụ bu anumanu di ocha, ma onu ha na-anochi anya anumanu ndi bu isi e ji achu aja-nsure-oku dum. Ozi mmuo-ozu mbu gunyere iwu ka a kpoo Onye Okike isiala, ma e weputara anumanu aja ndi bu isi nke ozi ulo nsọ ahụ, nke a ga-eguzobe mgbe amuma Abrám mezuru n’oge Moses, dika aja ofufe, ebe ha na-anochikwakwa anya oku mmuo-ozu mbu ahụ kpoo ka a kpoo Onye Okike isiala.

Amaokwu nke iri na asato na-ekwuputa n’uzo doro anya, “N’ubochi ahụ Onyenwe anyi na Ebram gbara ndu.” Nke ahụ na-akara nzokwu mbu n’ime nzokwu atọ ndi na-anochi anya ndi mmuo ozi atọ nke Mkpughe iri na anọ. Nzokwu nke ndu ahụ n’Jenesis iri na ise na-anochi anya ozi nke mmuo ozi mbu nke Mkpughe iri na anọ, nke mmuo ozi nke abuo sochiri ya, onye e ji nzokwu nke abuo nke ndu Ebram, nke a huru n’Jenesis iri na asaa, kowaa.

N’uzo nke abuo, a gbanwere aha Abram buru Abraham. Abram putara “nna ahụ ka e buliri elu,” Abraham putakwa “nna nke otutu mba.” N’ikpo Abram, e nyere nkwa nke ibu nnukwu mba, ma e meghi ka nkwa ahụ buru nke e kwadoro ruo mgbe a gbanwere aha Abram. Mgbe ahụ, o ghoro nna mbu nke ndi ọgbugba-ndu a hoputara. Nzokwu nke na-esote gosiputara ozi mmuo ozi nke atọ, dika a nwalere Abraham n’ihe banyere ichu aja Aizik, nke gosiputara obe ahụ, nke gosiputara Oktoba 22, 1844, nke na-egosiputa iwu ubochi Sonde—nke bu ozi mmuo ozi nke atọ. E mezuru nzokwu ọgbugba-ndu nke atọ ahụ n’ubochi nke iri abuo na abuo nke Oktoba n’afọ 1844, a

na-egosiputakwa ya n'Akwukwo Jenesis iri abuo na abuo.

N'onodu nke abuo, nke bu ozi mmuo-ozi nke abuo, ebe a gbanwere aha Abram, e guzobere emume ibi ugwu dika "ihe iriba ama" nke ndi ogbugba-ndu na mmekorita ha na Chineke. O bu n'akuko ihe mere eme nke ozi mmuo-ozi nke abuo ka a na-akarà ndi Chineke. A na-ebuli ha elu dika okoloto n'ozi mmuo-ozi nke ato nke iwu Uka putara, ma a na-akarà ha n'oge di nso tupu iwu Uka ahụ, nke n'akuko ihe mere eme ndi Millerite ga-abu, di nnoo tupu e mechie uzo ahụ n'October 22, 1844.

Otu a ka o dikwa n'ihe banyere iwu ato ahụ e si na Babilon puta nke malitere amuma afo 2300 ahụ, nke kwusiri n'oge mbata nke mmuo-ozi nke ato n'ubochi Oktoba 22, 1844. E wuchara ulo nso ahụ n'akuko ihe mere eme nke iwu nke abuo, mgbe nke mbu gasiri, ma tupu nke ato. A toro ntala ya n'oge iwu nke mbu, e mezuwara owuwu ulo nso ahụ n'akuko ihe mere eme nke iwu nke abuo. Iwu nke ato ahụ n'afu 457 T.K. malitere afo 2300 ahụ, ebe iwu ahụ n'onwe ya weghachiri ndi Juu ochichi mba ha. N'akara-uzo nke ato, a na-eguzobe alaeze, dika e si anochi ya anya n'iweghachi ochichi mba n'iwu nke ato na n'ikwalite nzuko mmeri ahụ di ka okoloto n'oge iwu Sonde.

Iwu nke ato bu ihe nnochianya nke obibia nke mmuo-ozi nke ato n'oriri alumi na nwunye ahụ n'October 22, 1844. Nwunye a na-eme onwe ya njikere tupu alumi na nwunye ahụ, o bughị n'oge alumi na nwunye ahụ. A na-arucha ikara nke puku nari na iri ano na ano kpomkwem tupu iwu Sunday, n'oge ahụ nke e ji amuma gosiputa di ka nnwale nke oiyi nke anu ohia ahụ. A gwara anyi na nnwale nke oiyi nke anu ohia ahụ bu nnwale ahụ anyi ga-agabiga tupu oge ebere emechie.

"Onyenwe anyi egosila m nke oma na a ga-akpu ihe oiyi nke anu ohia ahụ tupu oge amara emechie; n'ihu na o ga-abu nnukwu ule maka ndi nke Chineke, nke a ga-ekpebi site na ya odinihu ebighi ebi ha. Onodu unu bu ngwakota di egwu nke enweghi nkwekorita, nke ga-eme ka o buru nani mmadu ole na ole ka a ga-eduhie."

"N'Akwukwo Mkpughe 13, e gosiputara isiokwu a n'uzo doro anya; [Mkpughe 13:11-17, e hotara]."

"Nke a bu ule nke ndi nke Chineke ga-enwe tupu a kaa ha akara. Ndi niile gosiputara ikwesi ntukwasị obi ha nye Chineke site n'idebe iwu Ya, na site n'iju inara sabbath ugha, ga-eguzo n'okpuru okoloto nke Onyenwe anyi Chineke Jehova, ha ga-anatakwa akara nke Chineke di ndu. Ma ndi na-ahapu eziokwu nke sitere n'elugwe ma nabata sabbath Sonde, ga-anata akara nke anu ohia ahụ." Manuscript Releases, volume 15, 15.

E mechiri onu uzo na Oktoba 22, 1844, nke na-anochi anya mmechi onu uzo n'oge iwu ubochi Sonde. Nwanyi White na-ekwu na ule oiyi nke anu ohia bu ule anyi ga-agafe "tupu" oge amara emechie, o na-ekwukwa kwa na ule ahụ bu ebe a na-ekpebi odinihu anyi ebighi ebi. Tupu iwu ubochi Sonde eruo, nwunye ahụ na-eme onwe ya njikere, nke a na-achọ ka o nwee uwe agbamakwukwo kwesiri kwesị, uwe a ga-eme ka o di ocha site n'oku nchacha nke Onye-Ozi nke Ogbugba-ndu. A na-etinye akara ahụ tupu agbamakwukwo ahụ, emesia agbamakwukwo ahụ eme na iwu ubochi Sonde.

Nwanneanyi White kowara na ikachi akara ahụ bu itogidesi ike n'ezio kwu ma n'uche ma n'ime mmuo. O gara n'ihu kowaa na mgbe e kachara akara n'elu ndi nke Chineke, mgbe ahụ ka ima jijiji

nke ikpe Chineke ga-abia. Ima jijiji ahụ bu ikpe ndi ahụ nke na-amalite na ala oma jijiji nke Mkpughe isi nke iri na otu, nke bu iwu ubochi Sode na United States.

E mechara ulo nsọ nke ndi Millerite n'oge Mkpụ Etiti Abali, na-egosi na a na-etinye akara ahụ tupu waymark nke atọ nke ikpe. N'ogbugba ndu Abraham, nzoṅkwu nke atọ nke ikpe bu Aizik n'Ugwu Moriah, nke na-anochi anya o bughị naani Kraist n'elu obe, kama kwa aja nke ndi Livaị n'akwukwo Malakai isi nke atọ.

O ga-anodu ala dika onye na-asacha olocha ma na-eme ka o di ocha; o ga-emekwa ka umu Levi di ocha, ma sachapu ha dika oloed na olocha, ka ha wee chuo Onyenwe anyi aja n'ezi omume. Mgbe ahụ ka aja nke Juda na Jerusalem ga-atọ Onyenwe anyi uto, dika n'ubochi ochie, na dika n'afọ ndi gara aga.

M ga-abiarukwu nso unu ikpe; M ga-abukwa onye-ama oso oso imegide ndi na-eme amosu, na imegide ndi na-akwa iko, na imegide ndi na-anu iyi ugha, na imegide ndi na-emegebu onye oru n'ugwo oru ya, nwanyi di ya nwuru, na nwa na-enweghi nna, na ndi na-ewepu onye obia n'aka nri ya, ndi na-adighikwa atụ M ujo, ka Jehova nke usuu ndi agha na-ekwu. Malakai 3:3-5.

Mgbe usoro nsachapu gasiri, onyinye ahụ ga-abu "mgbe ahụ" di ka o di n'ubochi ochie, a na-akwadebekwa onyinye ahụ n'oge omume ikpezụ nke ikpe, n'ihina o bu mgbe ahụ ka a na-etinye ndi Livaị ndi e sachapuro ma kwadebe ha di ka onyinye n'ime ntunyere megide umu agboghọ amamihe na-adighi ha, ndi Kraist ga-abu "onye-ama oso oso megide." "Onye-ama oso oso" ahụ bu "onye-ama kwesiri ntukwasị obi nye uka Laodisia," onye na-atu Shebna di ka bol n'ime ubi di anya, na onye na-awupu ndi Laodisia n'onu Ya site n'igbuputa ike di ka ihe a togboro n'ike. Nkewa nke oka wit na ahijia ojoo ga-adi oso oso, n'ihina mmeghari ikpezụ ndi ahụ bu ndi na-agba oso ngwa ngwa. Ozi ahụ na-agba oso ngwa ngwa bu Ya bu Onye na-abia n'ulo nsọ Ya na mberede n'ime Malakai atọ.

Ibuli elu nke aja ahụ n'akwukwo Malakai "di ka n'ubochi ndi ochie," bu ibuli elu okoloto nke otu nari puku na iri ano na ano; o bu ibuli elu nke aja achicha ifeghari abuo nke Pentikost; o bu ibuli elu nke agwo ahụ n'elu ogwe n'ozara; o bu ibuli elu nke Kraist n'elu obe, o bukwa ibuli elu nke Shedrak, Meshak na Abednego n'ime oku oku ahụ na-enwu enwu, ha na Kraist no, mgbe uwa Nile no na-eju anya ma na-atu n'anya; o bu mbiputa nke chaati 1843, na ebumnuche e zubere maka chaati 1850.

O bu n'ukwu nke abuo nke ogbugba ndu Abraham ka e hiwere ma mee ka a na-edebe emume ibi ugwu, si otu a buru akara nke ogbugba ndu ahụ. Abraham, n'adighi ka Moses, biriugwu Aizik ozugbo; ya mere, mgbe o weliri ya elu dika aja n'ukwu nke atọ, Aizik ga-anochi anya akara ahụ. Akara ahụ ga-emecha dochie ya site na baptizim, nke ha abuo onu na-enye ndiamā abuo banyere akara nke obe.

"Gini bu akara nke Chineke di ndu, nke a na-etinye n'egedege ihu nke ndi Ya? O bu akara nke ndi mmuo ozi, ma o bughị anya mmadu, puru igu; n'ihina mmuo ozi nke mbibi aghaghi ihu akara a nke mgbaputa. Uche nwere nghota ahwo ihe iriba ama nke obe Kalvari n'ime umu nwoke na umu nwanyi ndi Onyenwe anyi kuchiri. E wepuru mmehie nke njehie nke imebi iwu

Chineke. Ha yi uwe agbamakwukwo, ma na-erubere iwu nile nke Chineke isi, burukwa ndi na-erube isi ma na-ekwesị ntukwasị obi.” Manuscript Release, number 21, 51.

N’uzo mbu nke ogbugba-ndu ahụ n’ime Jenesis iri na ise, a kowara amuma oge nke afọ narị anọ n’okpuru ibu, ma Pọl na-akowa otu oge ahụ dika afọ narị anọ na iri atọ. Ngukota oge Pọl na-amalite site n’okpukpo ahụ di na Opupu iri na abuo, n’ihi na o gunyere oge Abram biri di ka obia. Mgbe a tulere ya nke oma, afọ narị anọ n’ihe metutara afọ iri atọ bu otu akara Pọl setipuru, ma afọ narị anọ Abram setipuru bu akara ozo. Ya mere, gini ka oge afọ narị anọ ahụ na-anochi anya ya, ginikwa ka oge afọ narị anọ na iri atọ ahụ na-anochi anya ya, ginikwa ka afọ iri atọ ahụ na-anochi anya ya?

Ndi oka mmuta egosila nke oma na a puru ikewa afọ narị anọ na iri atọ ahụ n’oge abuo nke afọ narị abuo na iri na ise nke o bua, ebe oge mbu bu nke enweghi igba ohu na ibu ohu, oge nke abuo kwa bu ibu ohu.

Ebreham banyere na Kenean mgbe o di afọ iri asaa na ise, a muru Aizik mgbe Ebreham di afọ otu narị (afọ iri abuo na ise ka e mesiri). A muru Jekob mgbe Aizik di afọ iri isii, Jekob wee banyere Ijipt mgbe o di afọ otu narị na iri atọ. Nke a na-enye ngukota afọ iri abuo na ise na narị abuo na Kenean na afọ iri abuo na ise na narị abuo n’Ijipt, nke ngukota ha bu afọ narị anọ na iri atọ. Nye onye na-amu amuma, nke a na-enye ama abuo, sitere n’akara abuo nke ogbugba ndu, maka Pọl, dika o mere n’ebe Ebreham no mgbe a gbanwere aha ya. Pọl na-akowa afọ narị anọ na iri atọ, Ebreham akowaakwa narị anọ. Mmezu ahụ nke ahiri n’elu ahiri nke amuma oge abuo ahụ metutara ibe ha jikotara ya na oge ogbugba ndu mbu nke dugara n’itolite ndi Chineke hoputara.

Mgbe Kraist bira n’akuko ihe mere eme iji kwado ogbugba ndu ahụ na otutu mmadu ruo otu izu, izu ahụ nochiri amuma oge abuo nwere njiko chiri anya. Amuma Pọl nke afọ narị anọ na iri atọ nwere ike ikewa n’akuku abuo ha nhata, dika o dikwa na izu Kraist. Afọ 215 na Kenean, nke afọ 215 no n’Ijipt sochiri, na-anochi anya ama Kraist n’onwe ya ruo ubochi 1260, nke ubochi 1260 nke ama Kraist no n’ime mmadu ndi na-eso uzo Ya sochiri. Ubochi 2520 Kraist kwadoro ogbugba ndu ahụ na-anochikwa anya ugoro asaa ahụ nke bu “esemokwu nke ogbugba ndu Ya.”

Site n’afọ 723 BC ruo 1798 bu afọ 2520, e kewakwara afọ ndi ahụ n’oge abuo nke afọ 1260, nke na-anochi anya ikpere arusi na-azoda ebe nsọ na igwe ahụ ruo afọ 1260, nke a soro ya bu ochichi popu na-azoda ebe nsọ na igwe ahụ ruo afọ 1260. Etiti izu Kraist bu obe, ma etiti izu ahụ (538) na-emeputa afọ 1260 nke igba ama nke ikpere arusi, nke a soro ya bu afọ 1260 nke igba ama nke ikpere arusi sitere n’aka nwaazu papal nke ikpere arusi. Mgbe e nyere alaeze amara Kraist ike n’obe, o na-anochi anya 538, mgbe e nyere alaeze onye ahụ na-emegide Kraist ike. N’obe, a gafere Izrel anu ahụ, Izrel nke mmuo amalitekware. N’afọ 538, a gafere ikpere arusi nkiti, ikpere arusi nke mmuo amalitekware.

Amuma Abram banyere narị afọ anọ bukwa narị afọ anọ na iri atọ. O bu otu amuma ahụ, ma e gosiputara ya site n’akara ogbugba-ndu abuo. Amuma oge abuo ahụ nke nwere njiko na-akowaputa igba ohu na mgbaputa nke ndi nke Chineke, nke a ga-emezu na mbido akuko ogbugba-ndu nke Izrel oge ochie. N’ogwugwu akuko ogbugba-ndu nke Izrel oge ochie, e nwere otu amuma oge nke kwekoro na ozo, n’ime mmekorita ubochi otu maka afọ otu, si otu a

na-akowaputa amuma oge abuo nke na-emesi mgbaputa na igba ohu ike.

N'etiti akuko ihe mere eme nke mmalite na njedebere nke Izrel oge ochie ka anyi huru Daniel n'agha mbibi Babilon. Site n'akuko ihe mere eme nke ogbugba ndu ahụ, nke na-akowaputa igba ohu na nkwa nke nnaputa, ka e si eweputa amuma nke na-ejikota akuko ihe mere eme nke ogbugba ndu Izrel oge ochie na akuko ihe mere eme nke ogbugba ndu Izrel nke oge a. N'akwukwo Daniel, a kowaputara amuma oge abuo. A na-amata "iyi" nke "oge asaa" nke Moses di na Levitikos iri abuo na isii n'ime Daniel 9/11, tinyere ajuju nke amaokwu nke iri na ato di na Daniel asato, nke na-eduga n'aziza nke amaokwu nke iri na anọ, nke na-akowaputa amuma nke afọ 2300. "Iyi" ahụ, nke ma o buru na a mebie ya, buru "onu" nke Moses n'ime Daniel itoolu iri na otu, mgbe e mezuru ya n'afọ 677 T.K. megide alaeze ndida, mechikwara na Oktoba 22, 1844, dika afọ 2300 ahụ mekwara. Mgbasa abuo nke 2520 di n'ajuju nke amaokwu nke iri na ato, aziza nke amaokwu nke iri na anọ bukwa afọ 2300.

Dika o di n'ihe banyere Mozis, alpha nke akuko ndu ogbugba-ndu nke Izrel oge ochie, na dika o di n'ihe banyere Kraist, omega nke akuko ndu ogbugba-ndu nke Izrel oge ochie, otu a kwa, akuko alpha mbido nke Izrel nke oge a gunyere amuma oge abuo nke nwere njiko chiri anya. Otu n'ime ha nochiri anya ibu n'agbu na ibu ohu, nke ozokwa nnaputa. Nkewa nke afọ 430 n'ime oge abuo ha nhata n'akuko alpha nke Izrel oge ochie, nke mere ka e gosiputa n'udi ihe, nkewa amuma ahụ nke e meghariri n'izu Kraist kwadoro ogbugba-ndu ahụ, na oge ikpe ahụ jikoro ya maka imebi ogbugba-ndu nke e kewara n'ime oge abuo ha nhata, na-edobe ndiamà abuo; ya bu, na akuko alpha nke Izrel nke oge a ga-enwe ogidi amuma yiri nke ahụ. Afọ 2520 na afọ 2300 nke na-agwuko onu na-enye onyeamà nke ato banyere amuma oge abuo ahụ nwere njiko chiri anya, ndi nwere amuma e kewara n'otu ha n'etiti ya.

Ndi àmà ato ga-eduga mkpuruobi itu anya na mgbe Onyenwe anyi na ndi puku nari anọ na iri anọ na anọ banye n'ogbugba ndu n'akuko omega nke Izrel nke oge a, na a ga-enwe amuma abuo metutara oge amuma, nakwa otu oge jikotara ya nke a kewara n'akuko abuo ha nha; ma nke a apughị idi otu a, n'ih na mgbe Onyenwe anyi na Izrel nke oge a banyere n'ogbugba ndu, O weliri aka Ya n'eluigwe wee kposaa na oge agakwaghị adi.

A na-anochi anya ogbugba ndu nke puku mmadu otu nari na iri anọ na anọ site na ogbe achicha ebili mmiri abuo nke onyinye mkpuru mbu nke oka wit. A huru usoro amuma nke ndi àmà ato, nke e sochiri ya site n'amà okpukpu abuo nke na-enweghi odjiche nke oge amuma, n'ime onyinye Abram nke nwata ehi nne (nke e kewara nhata), ewu nne (nke e kewara nhata), na ebule (nke e kewara nhata), nke nduru nta na nwa kpalakwukwu sochiri.

Àjà mbu ato niile nwere afọ ato e jikotara na ihe nnochianya ha, nke na-egosi na ha na-anochi anya àjà ato ndi nwere oge amuma. O bughị naani na àjà ato ahụ niile nwere oge amuma, kama nke o bula n'ime ha nwekwara oge amuma nke e kewara n'otu nha n'ime oge abuo. A naghị ekenye nduru na nwa nduru afọ o bula; naani ihe a chorọ bu na ha buru ndi na-eto eto, n'ih na ha na-anochi anya ogbo ikpezu nke ndi nke ogbugba ndu, nke e ji nnunu abuo, ma o bu igwe abuo, nochite anya ya.

Ìgwè abụọ ahụ nọchiri anya oké ìgwè mmadụ ahụ na otu narị puku iri anọ na anọ ahụ, ma nnunụ abụọ ahụ nwere ihe nke abụọ ha pụtara. Nduru bụ otu n'ime àjà a na-achụ maka ebe nsọ, ma mgbe ị nyochara njirimara nduru dika àjà, ọtụtụ mgbe ọ na-aputa ịbụ ụdị nduru; ebe nduru ahụ dị n'àjà Abram na-egosi nnunụ nke ka dị obere nke na o nweghi nku, ma ọ bụ nke ka njo, nnunụ e tufuru nku ya site n'ikpupụ ha. N'ogo amụma a, nnunụ abụọ ahụ bụ ọka wit na ahịhia ojọ.

N'ubochi ikpeazu, a ga-ebuli ọkọloto ahụ elu ruo n'eluigwe dika nnunụ, ọ ga-emekwa nke a n'otu oge ahụ nnoo nke nnunụ abụọ na-adighi ọcha ga-ebuli ajo omume ma dobe ya n'ocheeze ya n'ala Shinia.

Mgbe ahụ, mmụọ-ozị ahụ nke na-agwa m okwu pụrụ, sịkwa m, Welie anya gi ugbo a, hukwa ihe a nke na-apu apu. M wee si, Gini ka o bu? O siri, Nke a bu efah nke na-apu apu. O kwukwara ozo, Nke a bu odidi ha n'ụwa nile. Ma, lee, e weliri otu talenti nke ndu; nke a bukwa otu nwanyi nke no odu n'etiti efah ahụ.

O wee si, Nke a bu ajo omume. O wee tuba ya n'etiti efah ahụ; o wee tuba iberibe igwe olulu ahụ n'onu ya.

Mgbe ahụ, eweliri m anya m, m wee lee, ma lee, umuanyi abuo si puta, ifufe adikwa n'ukwu-ndo ha; n'ih na ha nwere ukwu-ndo dika ukwu-ndo nke usa: ha wee bulie efa ahụ n'etiti ụwa na eluigwe. Mgbe ahụ, asiri m mmụọ-ozị ahụ nke gwara m okwu, Ebee ka ndi a na-eburu efa ahụ? O wee si m, Ka ewuru ya ulo n'ala Shinia: a ga-emekwa ka o guzosie ike, debeekwa ya n'ebe ahụ n'elu ntola nke ya. Zekaraja 5:5-11.

Nnukwu okwa papal, nke e ji "ajo omume" nochite anya ya, ma o bu nke Poi kporo "onye ajo omume ahụ," natara onya ya na-egbu egbu n'afọ 1798, mgbe e debere talenti nke ndu n'elu nkata o no n'ime ya. Mgbe nke ahụ gasiri, ime mmụọ na Protestantizim dapuru n'ezị okwukwe ga-ebuli ya elu ma wuo ya ulo n'ala Shaina, n'otu oge ahụ Chineke mezuru iwu ulo ahụ nke O ga-ebuli elu dika okoloto. N'akwukwo Zekaraja, okoloto adigboroja ahụ bu nwanyi nke ajo omume, a na-anochitekwa okoloto ahụ anya dika nduru. Mgbe ahụ ụwa ga-ahoro n'etiti Rom, nke bu ngiga nke nnunụ o bu na-adighi ọcha na nke a na-asi oyi, ma o bu nduru ahụ, akara ogbugba ndu Chineke na umu mmadu.

O wee tie mkpu n'olu ike, na-asi, Babilon ukwu adaala, adaala, ma o ghowo ebe obibi ndi mmuo ojoo, na ebe nkwasị nke mmuo o bu ruru aru, na onuno nke nnunụ o bu ruru aru nke a kporo asi. Mkpughe 18:2.

Kraist kwuru, n'ihe metutara onwu na mbilite n'onwu Ya, si, "kwatuonu ulo nsọ a, m ga-ebulikwa ya n'ime ubochi ato." Ubochi ato ahụ na-anochi anya oge amuma nke a na-ebuli ulo nsọ elu, dika o siri di n'akuko Mosis, nke Kraist, nakwa nke ndi Millairait. Ihe a choro ka onyinye Ebreham buru nke ehi nwaanyi di afọ ato, ewu nwaanyi di afọ ato, na ebule di afọ ato na-anochi anya na n'ime nke o bu n'ime akuko ogbugba ndu ato anyi na-atule ugbo a, a ga-ewu ulo nsọ. Ulo nsọ ogbugba ndu ikpeazu nke puku mmadu narị anọ na iri anọ na anọ ahụ, bu okoloto ahụ a ga-ebuli elu dika okpueze ruo n'eluigwe. N'ih nke a, ehi nwaanyi ahụ, ewu nwaanyi ahụ, na ebule ahụ bu anu ohia nke ụwa, si otu a na-eme ka odiche di n'etiti ha na nnunụ ndi na-eke n'eluigwe. Ulo nsọ ogbugba ndu a na-ewu n'ubochi ikpeazu bu mgbe a na-ebuli Jerusalem elu karja ugwu nta niile na ugwu

ukwu niile.

Ọ bụ ezie na amatabeghị m ihe niile mejuputara nzoukwu mbu n'ime nzoukwu ogbugba-ndu ato nke Abram, ruo ugbu a, ihe niile anyi tulere nwere ihe kwekoru na ya na mmalite na njedebe nke Izrel oge ochie n'ezie, nakwa na mmalite nke Izrel nke oge a. Anyi egosila nzoukwu ato nke ndi mmuo-ozu nke Mkpughe iri na anu n'ime nzoukwu mbu nke ogbugba-ndu Abram. Fractal nke ndi mmuo-ozu ato ahụ nke di n'ime nzoukwu mbu nke ogbugba-ndu Abram ga-akwusi ike obuna karịa n'uzo doru anya mgbe anyi tulere nzoukwu nke abuo na nke ato nke ogbugba-ndu Abram.

Àjàrà “asato” nke Abram na-anochi anya o bughị nani àjà ndi ga-abu akuku nke emume ebe nso Mosis, kama ha na-akowa ma na-eme ka oru oge amuma doo anya n'akuko banyere ndi ogbugba ndu Chineke. Ha na-eme ka mmalite na njedebe nke Izrel di ka ndi Chineke hoputara doo anya, ma o buru na a ghotu ya n'uzo nkiti ma o bu n'uzo mmuo.

Afo 430 nke Poi bu oge amuma nke a pughị ikewapu n'uzo ezi uche di na ya n'afu 400 nke Abrám. Mgbe e tinyere ha n'elu ibe ha, ha na-emeputa oge afu iri ato, nke afu narị anu na-esochi. N'ebe a ka anyi ga-aga n'ihu n'isiokwu na-esote.

“Amuma ndi e dekoru n'Agba Ochie bu okwu nke Onyenwe anyi maka ubochi ikpeazu, a ga-emekwa ha emezu n'ezie dika o siri doo anya na anyi ahwo mbibi nke San Francisco.”
Letter 154, May 26, 1906.